

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ

ບົດແນະນຳການລ້ຽງ ແລະ ຂະຫຍາຍພັນປາເພີຍ *Morulius chrysophekadion*

ປາເພີຍ *Morulius chrysophekadion* ເປັນປາຊະນິດໜຶ່ງ ເຊິ່ງມີທົ່ວໄປໃນແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດເຊັ່ນ : ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາ, ຫ້ວຍຮ່ອງ, ອ່າງເກັບນ້ຳຕ່າງໆ.

ປາເພີຍເມື່ອມີອາຍຸ ເຖິງ 3 ປີ ສາມາດ ເປັນພໍ່ແມ່ພັນໄດ້ ແລະ ມີຄວາມຍາວເຖິງ 35 ຊັງຕີແມັດ ຈະມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 2,5-3 ກິໂລ ກຼາມ, ປາເພີຍມັກກິນອາຫານຕາມພື້ນນ້ຳ ແລະ ກິນຜັກ ຕ່າງໆເຊັ່ນ : ຈຳພວກຜັກບັ້ງ, ໂບມັນຕົ້ນ. ຊັ້ນປາເພີຍມີລິດຊາດແຊບເປັນທີ່ນິຍົມຂອງຄົນທົ່ວໄປ. ການຂະຫຍາຍແນວພັນປາເພີຍຄັ້ງທຳອິດໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ເຮັດ ທີ່ ສະຖານີລ້ຽງປາ ມິດສຳພັນ, ແຂວງວຽງຈັນ, ສະຖານີນາຫຼວງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ສະຖານີລ້ຽງປານ້ຳທຸມນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

1. ລັກສະນະພິເສດຂອງປາເພີຍ

ປາເພີຍມີໜວດ 2 ຄູ່, ດັງກ້ວາງ, ເກັດໃຫຍ່ສີດຳປົນ ສີເຫຼືອງ ໃນເວລາຍັງນ້ອຍມັກກິນໄຮນ້ຳພືດ ແລະ ພືດຊະນິດນ້ອຍຕ່າງໆ. ໃນຕົ້ນລະດູຝົນແຕ່ເດືອນມິຖຸນາເຖິງເດືອນສິງຫາເປັນລະດູການປະສົມພັນ, ສາມາດປະສົມພັນ ແບບທຳມະຊາດ ຫລັງຈາກ ປະສົມພັນແລ້ວຈະວາງໄຂ່ຕາມແຄມທາດຊາຍບໍລິເວນນ້ຳຕົ້ນສາມາດໄຂ່ໄດ້ສອງຄັ້ງຕໍ່ປີແຕ່ຄັ້ງທີສອງຈະໃຫ້ໄຂ່ໜ້ອຍກວ່າຄັ້ງທີໜຶ່ງ ໄຂ່ປາເພີຍມີລັກສະນະເຄິ່ງຈົມເຄິ່ງລອຍ ຄວາມດົກຂອງໄຂ່ແຕ່ 100.000-300.000 ໜ່ວຍ ຕໍ່ນ້ຳໜັກປາແມ່ 1 ກິໂລກຼາມ.

ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງປາເພີຍ

2. ການລ້ຽງທອມພໍ່ແມ່ພັນ

ການລ້ຽງທອມປາ ພໍ່ແມ່ ພັນກໍ່ປະຕິບັດເຊັ່ນດຽວກັບປາ ຊະນິດອື່ນໆ, ອາຫານພໍ່ແມ່ພັນປາເພີຍຕ້ອງມີທາດໂປຣເຕອິນສູງໃຫ້ກິນບຳລຸງໃນໄລຍະ 3 ເດືອນ ກ່ອນລະດູປະສົມພັນ, ພໍ່ແມ່ພັນ ປາເພີຍ ຕ້ອງໃຫ້ອາຫານ ທີ່ມີທາດໂປຣເຕອິນສູງກວ່າ 30% ຂຶ້ນໄປ ຄວນປຸງນນ້ຳໃນໜອງປາພໍ່ແມ່ພັນເລື້ອຍໆໃຫ້ອາຫານເສີມປາພໍ່ແມ່ພັນເຊັ່ນ: ຈຳພວກຜັກບັ້ງ, ໂບມັນຕົ້ນ ພໍ່ແມ່ພັນປາເພີຍເລີ້ມ ສາມາດໃຫ້ໄຂ່ໄດ້ເມື່ອມີອາຍຸ 2 ປີ ປາຈະມີນ້ຳໜັກປະມານ 600 ກະລາມ. ປາເພີຍແມ່ທີ່ເໝາະສົມສາມາດໃຫ້ໄຂ່ໄດ້ດີຕ້ອງມີອາຍຸ 3 ປີຂຶ້ນໄປມີນ້ຳໜັກປະມານ 800 -1.000 ກະລາມ.

3. ການປະສົມພັນທຽມ

ຄັດເລືອກປາ ພໍ່ແມ່ພັນ ທີ່ແຂງແຮງສົມບູນດີ. ປາແມ່ທີ່ຈະກຽມປະສົມພັນໄດ້ຕ້ອງສັງເກດເບິ່ງທ້ອງຈະເບັງ, ຖ້າເຮົາເອົາມືລູບມືລັກສະນະອ່ອນນຸ່ມ, ອະໄວຍະວະເພດມີສີຊົມພູປົນສີແດງ. ປາຜູ້ທີ່ແຂງແຮງ ແລະ ກຽມປະສົມພັນໄດ້, ຖ້າເຮົາເອົາມືລູບທ້ອງເບົາໆກໍຈະເຫັນນ້ຳເຊື້ອໄຫຼອອກມາມີລັກສະນະສີຂາວຊຸ້ນ.

ການຮິດເອົາໄຂ່ເພື່ອໄປປະສົມກັບນ້ຳເຊື້ອ

Living Aquatic Resources Research Center (LARReC) Aquaculture of Indigenous Mekong fish species (AIMS)

ບ້ານຊຸນຕາທ່າ, ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ, ນະຄອນວຽງຈັນ, ສປປລາວ
ໂທ: (856 21) 215015, ແຟກ:(856 21) 214855, ຕູ້ ປ.ນ 9108.
E-mail: larrec@laopdr.com

ການປະສົມພັນດ້ວຍການສັກຢາຮໍໂມນ (*Supprefact*) ສາມາດສັກໄດ້ດັ່ງນີ້: ໃຊ້ *Supprefact* 0,2 ຊີຊີ ປະສົມ *Motillium* 1 ແມັດຕໍ່ 1 ກິໂລ ປາແມ່ແລ້ວປ່ອຍໃຫ້ປາປະສົມພັນກັນເອງແບບທຳມະຊາດ ໃຊ້ເວລາ 8 -10 ຊົ່ວໂມງປາຈະວາງໄຂ່ລັກສະນະຂອງໄຂ່ຈະມີສີດຳອົມເທົາ ຫຼື ຊຽວອົມເທົາ ການສັກຮໍໂມນ ແລະ ຂະໜາດໂດສ ຫຼື ປະລິມານຢາຮໍໂມນທີ່ໃຊ້ສັກ 1 ຫຼື 2 ຄັ້ງກໍໄດ້ອີງຕາມຄວາມ ພ້ອມ ແລະ ຄວາມຊຳນານຂອງແຕ່ລະຄົນ.

ວິທີການສັກຢາໃຫ້ປາເພີຍ

4. ການຟັກໄຂ່

ໄຂ່ປາເພີຍ ສາມາດຟັກໄດ້ໃນຈວຍ, ດາງ ຫຼື ອ່າງມົນ ໂດຍການໃຊ້ບັດລົມເພື່ອເຮັດໃຫ້ໄຂ່ສາມາດໝຸນວຽນໄດ້ໃນການຟັກໄຂ່ໃຫ້ປ່ອຍນ້ຳເຂົ້າອອກຕະຫຼອດເວລາປະມານ 20% ໄຂ່ຈະແຕກເປັນໂຕພາຍໃນເວລາ 14 -16 ຊົ່ວໂມງໃນເງື່ອນໄຂອຸນຫະພູມ 28 ອົງສາເຊ.

5. ການອະນຸບານລູກປາ

ຫລັງຈາກໄຂ່ຟັກແຕກເປັນໂຕແລ້ວສອງມື້ ຖືງໄຂ່ແດງຈະຍຸບເກືອບໝົດ ອາຍຸໄດ້ສາມມື້ ຈະໃຫ້ໄຂ່ແດງ ທີ່ຕົ້ມບົດລະອຽດ ຫຼື ໄຮແດງຍິ່ງເປັນການດີໃຫ້ອາຫານມື້ ລະ 2 ຫາ 3 ເທື່ອ ປະມານ 10 ມື້ ຫຼັງຈາກປ່ອຍລ້ຽງໃນໜອງອະນຸບານ.

6. ການອະນຸບານລູກປາໃນໜອງດິນ

ຕາກໜອງໃຫ້ແຫ້ງແລ້ວຫວ່ານບູນຂາວ 100 ກິໂລກຼາມຕໍ່ໂລໃສ່ຝຸ່ນຄອກ 600 ກິໂລກະກຼາມໄລ່ປ່ອຍນ້ຳເຂົ້າເລິກປະມານ 1 ແມັດປ່ອຍປາໃນອັດຕາໜາແໜ້ນ 200ໂຕ/ຕາແມັດ, ໃຫ້ອາຫານ ປະເພດໄຂ່ແດງໃນໜອງປະມານ 1 ອາທິດໃຫ້ອາຫານປະສົມປາປິ່ນ 2 :1 ປະມານ ໜຶ່ງເດືອນປາຈະມີຂະໜາດ 3-4 ຊັງຕີແມັດ.

7. ການລ້ຽງເປັນປາຊັ້ນ

ການລ້ຽງເປັນປາຊັ້ນໃນໜອງດິນປີທຳອິດຈະມີຂະໜາດ 200 ກຼາມມີລວງຍາວ 27 ຊັງຕີແມັດ ຖ້າລ້ຽງໂດຍໃຫ້ອາຫານພຽງພໍຈະມີນ້ຳໜັກເຖິງ 600 ກຼາມ ໃນອັດຕາ ການປ່ອຍ 2-4 ໂຕຕໍ່ຕາແມັດ ໃນໄລຍະການລ້ຽງນັ້ນຄຸນນະພາບນ້ຳ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ, ດັ່ງນັ້ນຄວນໃຫ້ມີ :

- ປະລິມານອົກຊີເຈນລະລາຍໃນນ້ຳ 5 - 7 ມິກະລາມຕໍ່ລິດ.
- ອຸນຫະພູມ 26-32 ອົງສາ.
- ຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງຂອງນ້ຳ pH = 6,6-8.
- ລະດັບຄວາມເລິກຂອງນ້ຳ 1-1,5 ແມັດ ແລະ ຄວາມຊຸ່ນຂອງນ້ຳ 20 - 30 ຊັງຕີແມັດ.

ປາເພີຍຍັງເໝາະສົມ ສຳລັບປ່ອຍລົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳ ທຳມະຊາດທີ່ມີເນື້ອທີ່ ຂະໜາດກວ້າງ ປາຈະເລີນເຕີບໂຕ ເຕັມສ່ວນ ແລະ ໃຫຍ່ໄວອີກດ້ວຍ.

ໜອງລ້ຽງປາຊັ້ນ

ສິ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່

- ຕິດຕາມກວດກາເບິ່ງປາລ້ຽງມີຄວາມຈະເລີນເຕີບໂຕເປັນປະຈຳໃຫ້ອາຫານພຽງພໍ ແລະ ຮັກສາລະດັບນ້ຳໃນ ໜອງໃຫ້ດີ.
- ນຳໃຊ້ອາຫານ ທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນອາຫານການ ນຳໃຊ້ສຳເລັດຮູບ ທີ່ມີລາຄາແພງ ຈະເປັນການ ປະຫຍັດຕົ້ນທຶນ.
- ສາມາດລ້ຽງຮ່ວມກັບໄກ່, ໝູ ແລະ ອື່ນໆປາຈະໃຫຍ່ໄວ.
- ແນວພັນ ທີ່ນຳມາລ້ຽງ ຄວນເປັນແນວພັນ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ດີຈາກພາມທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້.
- ຖ້າມີບັນຫາ ໃນການລ້ຽງ ຄວນປຶກສານຳ ນັກວິຊາການ ຫຼື ພະນັກງານວິຊາການກະສິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ : ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ, ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ສະຖານີ ລ້ຽງປານ້ຳຫຼຸມ, ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.